

2017-04-12

Handikappförbundens synpunkter inför en handlingsplan för genomförande av Agenda 2030 i Sverige

Handikappförbunden är ett samarbete för 39 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt – rätten för personer med funktionsnedsättningar att fungera på jämlika villkor i samhällets alla delar. Vi byter namn till **Funktionsrätt Sverige** den 18 maj 2017.

Vår skrivelse innehåller synpunkter och förslag inför färdigställande av handlingsplanen som ska redovisas den 31 maj 2017.

Agenda 2030 kräver nationella politiska beslut

Delegationen ska redovisa en helhetsbild av i vilken utsträckning som Sverige uppfyller agendans mål och delmål, inklusive vilka områden som behöver stärkas. Agenda 2030 lägger mycket större vikt vid sociala och ekonomiska dimensioner av hållbarhet än millenniemålen. Det märks dock inte i de politiska beslut som har tagits som rör nationellt genomförande. Vår bild är att regeringen har valt att lägga fokus på miljömässig hållbarhet, jämställdhet, tillväxt och den sociala dimensionen kopplas till politiken för global utveckling.

Det råder inga tvivel om att det finns stora och ökande brister i Sverige när det gäller levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Det visar sig bland annat i kritik från FN:s övervakningskommittéer och rapporter från olika myndigheter kopplat till funktionshinderpolitiken (se bilaga med referenser).

Vi delar delegationens uppfattning om att arbetet med Agenda 2030 måste integreras i verksamhet, vilket vi försöker göra själva, även i regeringskansliet. I vårt remissvar¹ om en ny funktionshinderpolitik lyfter vi synergier i styrning och har begärt sakråd med respektive departement, men vi har inte fått gehör från något departement.

Det saknas en ambitiös funktionshinderpolitik med de synergier vi föreslår. I väntan på en proposition har arbetet, som enligt ansvariga ministrar gått långsamt sedan sekelskiftet, avstannat helt.

¹ [Remissvar om ny funktionshinderpolitik](#) från 2017-02-15

1 Ingen ska lämnas utanför i Sverige

Den övergripande principen för Agenda 2030 är "Ingen ska lämnas utanför". Det hörs inte i Sverige. De röster som sällan kommer till tals och som lever under svåra ekonomiska förutsättningar, har sämre hälsa, utbildningsnivå, sysselsättningsgrad, tillträde till offentliga miljöer, kollektivtrafik och demokratiska processer, måste prioriteras för att Sverige ska vara trovärdiga i ambitionen att vara en förebild.

Ungefär en femtedel av Sveriges befolkning har en funktionsnedsättning. Vår organisation representerar 39 funktionsrättsorganisationer med bred erfarenhet av de största utmaningarna som Sverige behöver samlas kring för att nå de globala målen på nationell och lokal nivå. Vi har deltagit i en hearing som anordnades av delegationen i november 2016 där vi meddelade vilka mål vi prioriterar. I mars 2017 medverkade vi i en tvärsektoriell konsultation om mål 8, 10, 11, 16 och 17, men delegationen nekade oss möjligheten att delta i den om mål 1, 3, 4, 5 och 17 trots att vi har många medlemmar som mer än andra känner till de utmaningar som Sverige står inför när det gäller just dessa mål. Vi har också lämnat synpunkter² inför Sveriges frivilliga rapportering till FN 2017.

I Finlands första frivilliga rapport 2016 angav de att den största finska paraplyorganisationen skulle tillträda deras kommission. Sverige kan välja en liknande väg för att stärka mångfalden.

Förslag: Förstärk delegationen eller kommande styrning av genomförandet med en person från Funktionsrätt Sverige

2 Säkerställ att mänskliga rättigheter inte ses som fritt valt arbete

Den internationella funktionsrättsrörelsen och flera FN-organ, bland annat, UN DESA är mycket tydliga med kopplingen mellan Agenda 2030 och UN CRPD – konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Kopplingen är också tydlig i Tysklands frivilliga rapport³ (voluntary national review, VNR) 2016

Vi medverkar i ett globalt nätverk med företrädare för funktionsrättsrörelsen. Sverige som ett av världens rikaste länder

² [Vårt bidrag till Sveriges frivilliga rapport](#) från 2017-02-28 med exempel och länkar

³ [Tysklands rapport \(VNR\) till High Level Political Forum](#) 2016

måste ta itu med kritik från FN:s övervakningskommittéer med koppling till globala mål för att bli trovärdiga. Det rör även styrning och genomförande på lokal nivå. Vi har gjort analyser och söker dialog med regeringen och SKL.

Förslag: Säkerställ koppling mellan Agenda 2030 och arbetet med att fullgöra mänskliga rättigheter i Sverige.

3 Våga visa verkligheten

I regeringens uppdrag till delegationen och i uppdrag till Statistiska centralbyrån, SCB, saknar vi behovet av data som skulle kunna visa på den ojämlikhet som råder. Sverige har fått kritik från FN när det gäller brister i statistik som rör personer med funktionsnedsättning. Det finns även rapporter som visar att många saknas i den statistik som utgör underlag för samhällsplanering. Samhällsinriktad forskning behöver stärkas för att få fram oberoende kunskap om situationen.

Personer med funktionsnedsättning utgör en del av den mänskliga mångfalden. Men ojämlikheten i samhället ökar och det måste synliggöras för att Sverige ska vara trovärdiga i sin analys av områden som behöver stärkas.

I Storbritannien har Equality and Human rights Commission, EHRC, presenterat en rapport i april 2017⁴ som visar på den stora ojämlikhet som råder för flera områden som rör Agenda 2030. Även Sverige måste våga visa verkligheten utan att den färgas av politiska eller andra intressen för att vara trovärdiga i arbetet med Agenda 2030

Förslag: Stärk arbetet med underlag för att minska ojämlikhet inom olika mål och delmål som handlar om inkludering

4 Prioritera ett universellt utformat samhälle

Sverige är förhållandevis bra på klimat, jämställdhet, tillväxt och politiken för global utveckling. Det kommer sig av långsiktiga politiska beslut och underlag. Den kreativitet och beslutsamhet som gäller dessa områden behöver användas för att även nå framgång när de gäller bredare inkludering. I delegationens delrapport står en hel del om målkonflikter. Det vore bättre att fokusera på att lösa intressekonflikter (mellan de som vill prioritera kortsiktigt minskade kostnader och de som ser till långsiktiga samhällsvinster) och

⁴ [Pressmeddelande med länk till rapporten från EHRC](#) hämtad 2017-04-12

bristande kunskap om den sociala dimensionens koppling till de övriga dimensionerna.

FN har definierat universell utformning, UU, som ett åtagande i CRPD⁵ som mer än 170 stater antagit. Universell utformning gäller allt nytt som utformas och handlar om att utgå från hela den mänskliga mångfalden, alltså fler än personer med funktionsnedsättning. Omsatt i politik- och styrningsfrågor innebär det att se till att röster som sällan kommer till tals får utrymme och aktivt involveras i beslut som rör samhällets utformning och stöd.

Förslag: Lansera universell utformning som modell för att skapa bättre maktbalans i genomförandet av Agenda 2030

Vi står givetvis till förfogande för delegationen för frågor och förtydliganden.

Vänliga hälsningar

Stig Nyman

Ordförande
Handikappförbunden

⁵ [FN:s allmänna kommentar 2 till CRPD](#) beskriver tydligt åtaganden som rör UU

Bilaga med fler referenser (ett urval)

[International Disability Alliance relevans i alla målen mot CRPD](#)

[Handikappförbundens remissvar om ny funktionshinderpolitik 2016](#)

FN:s [rekommendationer till Sverige april 2014](#) (CRPD)

[Sveriges svar om funktionshinderpolitik](#) till Catalina Devandas 2016

[Handikappförbundens synpunkter på Europa 2020](#) (mars 2017)

Statistikproblem lyfts i [Utvärdering och analys av funktionshinderpolitiken 2011-2016](#) Myndigheten för delaktighet

[Lägre andel av personer med funktionsnedsättning arbetar](#)

publicerad 2016-12-12 SCB

[Sämre ekonomi för personer med funktionsnedsättning](#)

2016-11-29 SCB

[Barnombudsmannens vill se genomgripande förändringar](#) när det gäller barn med funktionsnedsättning i rapport [Respekt \(2016\)](#)

Stora brister i [Tillgängliga lärmiljöer?](#) Skolverket 2016

[Nästan alla skolor brister i "särkilt stöd"](#) Skolinspektionen 2016

[Fler än hälften stannar hemma](#) Enkät Autism och asperger 2016

[Varför syns vi inte i statistiken?](#)

Stefan Johansson 2014, KTH, RSMH och Funkanu finansierad av PTS

[Arbetsförmedlingens statistik](#) visar att 2 procent har psykisk funktionsnedsättning, andra källor visar helt andra siffror

[Folkhälsomyndigheten](#) och [ForskaSverige](#) tar upp kostnader.

[Psykisk ohälsa ökar bland unga](#) MUCF 2016

[Jämställdhetsanalys i levnadsvillkor och delaktighetsmöjligheter](#)

MFD 2016

Bättre statistik om inkludering saknas i SCB [bidrag till Agenda 2030.](#)

Handikappförbundens globala engagemang:

[ISO20400 Hållbar upphandling](#) (lansering 5 april på svenska)

[Europeiskt mandat 473 Design for all](#)

[International Disability Alliance samarbete kring globala målen](#)